

Sygnatura akt I C 1119/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Dominika Romanowska

Protokolant: Alina Dorosz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 czerwca 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą we W.

przeciwko S. K.

- o zapłatę

I. utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany 31 stycznia 2013 r. przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny pod sygnaturą I NC 50/13;

II. nakazuje pozwanemu S. K., aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego kwotę 9.211 zł tytułem brakującej opłaty od zarzutów.

Sygn. akt I C 1119/13

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 24 stycznia 2013 roku powód (...) S.A. z siedzibą we W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od pozwanego kwoty 245.612,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zawarł z pozwanym umowę pożyczki numer (...). Na zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy pozwany wystawił weksel in blanco bez protestu i upoważnił powoda do jego wypełnienia zgodnie ze złożoną łącznie z wekslem deklaracją wekslową. W związku z zaległościami w spłacie rat leasingowych, umowa została rozwiązana. Po rozliczeniu umowy, powód wypełnił weksel zgodnie z deklaracją wekslową i wezwał pozwanego do wykupienia weksla 10 stycznia 2013 roku, jednakże w wyznaczonym terminie weksel nie został wykupiony.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I. Cywilnym, w sprawie o sygn. akt I Nc 50/13 nakazał pozwanemu S. K., aby zapłacił z weksla na rzecz powoda kwotę 245.612,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.071 zł tytułem kosztów procesu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany wniósł zarzuty, domagając się uchylecia nakazu zapłaty w całości, oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazywał, powód powołuje się na umowę pożyczki nr (...), która miała nastąpić przez przelanie na rachunek pozwanego kwoty 249.124 zł a tymczasem powód nie przelał wynikającej z umowy sumy. W tej sytuacji – wobec niewykonania przez powoda umowy - weksel został przez powoda uzupełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, albowiem skoro pożyczka nie została zrealizowana to nie mogło powstać zadłużenie z tytułu umowy pożyczki. Pozwany wezwał powoda do zrealizowania umowy pożyczki, a po bezskutecznym upływie określonego terminu złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy. W dalszej kolejności pozwany zarzucał, iż powód wywodzi swoje roszczenia

z tytułu umowy leasingu, tymczasem dołączył do pozwu umowę pożyczki. Pozwany zarzucił, iż wobec skutecznego w jego ocenie wypowiedzenia umowy nie istnieje stosunek podstawowy, którego zabezpieczenie stanowił wystawiony przez pozwanego weksel.

Postanowieniem z 29 lipca 2013 roku Sąd zwolnił powoda od opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty oraz wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

W piśmie przygotowawczym z 26 sierpnia 2013 roku, stanowiącym odpowiedź na zarzuty, powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty i zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego. W pierwszej kolejności powód wskazał, iż strony łączyła umowa pożyczki numer (...), z tytułu której został wystawiony przedmiotowy weksel. Powód podkreślał, że pozwany nie zakwestionował poszczególnych kwot składających się na sumę wekslową, podczas gdy powód już w wezwaniu do zapłaty wskazał, jakie kwoty składają się na zobowiązanie wekslowe pozwanego. Dalej powód wskazał, iż pierwotnie strony łączyła umowa leasingu nr (...) zawarta 12 marca 2008 r., której przedmiotem był ciągnik rolniczy J. (...) C., rok produkcji 2008, zakupiony przez stronę powodową i oddany pozwanemu do używania w ramach umowy leasingu. W trakcie trwania umowy pozwany zwrócił się do powoda z wnioskiem o przedterminowe zakończenie umowy leasingu i zawarcie umowy pożyczki, albowiem warunkiem uzyskania dotacji z Agencji (...), o którą starał się pozwany, było nabycie własności przedmiotu leasingu. Strony rozwiązały umowę leasingu za porozumieniem i powód zobowiązał się sprzedaż pozwanemu przedmiot leasingu za kwotę 204.200 zł, a pozwany zobowiązał się zawrzeć z powodem umowę pożyczki na kwotę 249.124 zł w celu sfinansowania sprzedaży. W dniu 08 listopada 2011 r. strony zawarły umowę pożyczki kwoty 249.124 zł w celu sfinansowania zakupu ciągnika rolniczego J. (...)C., a suma pożyczki nie została przelana na konto pozwanego lecz strony dokonały potrącenia wierzytelności z tytułu ceny sprzedaży przedmiotu leasingu. Pozwany zobowiązany był do spłaty pożyczki udzielone na podstawie umowy nr (...) w 60 miesięcznych ratach, które obejmowały zwrot kapitału wraz z należnym oprocentowaniem, zaś w trakcie spłacania umowy harmonogram spłat rat i wysokość oprocentowania uległy zmianie (na wniosek pozwanego). Pozwany uiszczył 15 pierwszych rat oraz częściowo 16 ratę, wpłaty dokonywane były z opóźnieniem, co skutkowało naliczaniem odsetek za opóźnienie. Pismem z 09 maja 2012 r. powód wezwał pozwanego do uregulowania zaległości w wysokości 3.060,46 zł, a wobec braku spłaty powód pismem z dnia 17 lipca 2012 r. w związku z postawieniem pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, wezwał do zapłaty całej pozostałej do zapłaty należności w kwocie 262.253,77 zł. Pozwany uregulował częściowo ratę 16 i 17, a pozostałe należności pozostały niespłacone, a zatem powód wypełnił weksel na kwotę 245.612,52 zł.

Pozwany w piśmie przygotowawczym z 29 października 2013 r. pozwany podtrzymał stanowisko przedstawione w zarzutach podkreślając, iż umowa pożyczki nie została nigdy zrealizowana, albowiem nie zostało przeniesione na pozwanego posiadanie środków pieniężnych objętych umową stron. Skoro tak to nie doszło do skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności stron.

W piśmie przygotowawczym z 10 lutego 2014 r. pozwany wskazał, iż na poczet rat leasingowych oraz rat z tytułu niezrealizowanej umowy pożyczki wpłacił powodowi łącznie 196.049,73 zł, z czego na poczet umowy leasingu – 76.749,73 zł, a z tytułu umowy pożyczki – 119.300 zł. Tymczasem zgodnie z OWULO wynikało, iż cena sprzedaży przedmiotu leasingu miała stanowić równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień zawarcia umowy pożyczki. Zatem cena sprzedaży, ustalona na kwotę 249.124 zł powinna zostać pomniejszona o sumę 76.749,73 zł.

W piśmie przygotowawczym z 08 maja 2014 r. strona powodowa, podtrzymując w całości żądanie pozwu, wskazując, iż wartość pożyczki wynikała z ceny sprzedaży ciągnika, ustalonej na kwotę 204.200 zł netto (249.124 zł) i zaakceptowanej przez pozwanego. Z aneksu do OWULO wynika ponadto, iż cena sprzedaży będzie stanowiła równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień rozwiązania umowy leasingu (...) jednakże nie może być niższa niż wartość rynkowa przedmiotu leasingu”, albowiem ustalenie pożyczki na poziomie ceny rynkowej przedmiotu leasingu było warunkiem uzyskania dofinansowania z Agencji (...). Z wyceny sporządzonej na zlecenie pozwanego wynika, iż wartość ciągnika w dniu jego sprzedaży wynosiła 205.000 zł, zatem strony przyjęły wartość ofertową przedmiotu określoną w umowie leasingu nr (...). Odnosząc się do zarzutu spełnienia świadczenia powód wskazał,

iż wpłaty uiszczane przez pozwanego po zawarciu umowy pożyczki były zaliczane na poczet najdawniejszych zobowiązań pozwanego z tytułu umowy pożyczki nr (...) oraz łączącej strony umowy leasingu nr (...), dodatkowo podkreślając, iż zarówno w przypadku umowy leasingu jak umowy pożyczki na wysokość rat składa się tzw. część kapitałowa, zaliczana na poczet wartości przedmiotu leasingu lub kapitału pożyczki oraz część odsetkowa, stanowiąca wynagrodzenie leasingodawcy lub pożyczkodawcy. Jak wynika z harmonogramu spłat łączna wysokość zobowiązania pozwanego z tytułu umowy pożyczki wynosiła 343.608,81 zł, z czego 249.142 zł stanowiła kapitał pożyczki, a pozostała część stanowiła wynagrodzenie za udzielenie pożyczki. Łączna wysokość zobowiązania została pomniejszona o równowartość wpłat dokonanych przez pozwanego na poczet umowy pożyczki oraz spłaconą część kapitału z umowy (...).

W toku procesu strony podtrzymały przedstawione wyżej stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny, istotny dla rozstrzygnięcia sprawy:

12 marca 2008 roku powód (...) S.A. z siedzibą we W. jako leasingodawca zawarł z pozwanym S. K., jako leasingobiorcą, umowę leasingu numer (...). Przedmiotem umowy był ciągnik rolniczy J. (...) o wartości ofertowej zakupu netto 204.200 zł (brutto 249.124 zł). Zgodnie z umową, raty leasingowe miały być spłacone przez pozwanego w 72 miesięcznych ratach. Wysokość opłaty manipulacyjnej ustalono na 1,00 %, wysokość opłaty leasingowej na 1,8980 %, a wartość wykupu – na 1 %.

(dowód: umowa leasingu numer (...) z 12 marca 2008 r. k. 87-92,

faktura VAT (...) – k. 95)

W trakcie trwania umowy leasingu pozwany złożył wniosek o przedterminowe zakończenie umowy leasingu nr (...) oraz o zawarcie umowy pożyczki, uzasadniając wniosek umową, jaką pozwany miał zawrzeć z Agencją (...). Na skutek wniosku pozwanego strony zawarły aneks do umowy leasingu z 12 marca 2008 r., na mocy którego nadano nowe brzmienie zapisom Ogólnych Warunków Umowy Leasingu Operacyjnego dotyczącym rozwiązania umowy leasingu. I tak zgodnie z § 31 OWULO rozwiązanie umowy po zakupieniu przez leasingodawcę przedmiotu leasingu u dostawcy, a przed terminem jej zakończenia, jest możliwe na wniosek leasingobiorcy, pod warunkiem podpisania przez leasingobiorcę z Agencją (...) umowy o dotację w ramach programu (...) 2007 – 2013 i dokonania przelewu prawa do wypłaty środków z dotacji na leasingodawcę oraz pod warunkiem wykupienia przedmiotu leasingu przez leasingobiorcę. Cena sprzedaży stanowić będzie równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień rozwiązania umowy, o ile leasingodawca podpisze z leasingobiorcą umowę pożyczki na kwotę stanowiącą równowartość ustalonej w ten sposób ceny sprzedaży i o ile umowa ta wejdzie w życie. Strony ustaliły również, iż cena sprzedaży nie może być niższa niż wartość rynkowa przedmiotu leasingu.

Wraz z aneksem strony zawarły porozumienie dotyczące zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej nr (...) z dnia 12 marca 2008 r. Zgodnie z porozumieniem strony rozwiązały umowę leasingu, odstępując od jej rozliczenia (§ 1 i § 2 ust. 1), leasingobiorca zobowiązał się do zwrotu przedmiotu leasingu a leasingodawca do sprzedaży przedmiotu leasingu za kwotę 204.200 zł netto oraz do zawarcia z leasingobiorcą umowy pożyczki na kwotę 249.124 zł brutto (§ 2 ust. 4 i 5). Strony ustaliły, iż należność wynikająca ze sprzedaży przedmiotu leasingu w całej kwocie o której mowa w § 2 ust. 4 zostanie skompensowana z wierzytelnością przysługującą leasingobiorcy od leasingodawcy z tytułu zobowiązania do wypłaty kwoty pożyczki, o której mowa w § 2 ust. 5.

(dowód: wniosek o rozwiązanie umowy leasingu – k. 97

aneks do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego – k. 93 - 94,

porozumienie dotyczące zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej – k. 98 - 99)

13 września 2010 roku rzeczoznawca z Ośrodka (...) A. H. sporządził na zlecenie pozwanego ocenę stanu technicznego i wycenę wartości rynkowej ciągnika rolniczego J. (...) nr rej (...). Stan techniczny ciągnika w dacie sporządzenia opinii był bardzo dobry a jego wartość oszacowano na kwotę 205.000 zł netto.

(dowód: ocena stanu technicznego i wycena wartości rynkowej – k. 219 - 233

08 listopada 2010 roku powód (...) S.A. z siedzibą we W. jako pożyczkodawca zawarł z pozwanym S. K., jako pożyczkobiorcą, umowę pożyczki numer (...) na kwotę 204.200 zł netto (249.124 zł brutto) w celu sfinansowania ze środków uzyskanych z pożyczki zakupu ciągnika rolniczego J. (...) C.. Zgodnie z umową, pożyczka miała być spłacona przez pozwanego w 60 miesięcznych ratach. Wraz z umową pożyczki strony zawarły porozumienie dotyczące zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej nr (...) z dnia 12 marca 2008 r. Zgodnie z porozumieniem strony rozwiązały umowę leasingu, odstępując od jej rozliczenia (§ 1 i § 2 ust. 1), leasingobiorca zobowiązał się do zwrotu przedmiotu leasingu a leasingodawca do sprzedaży przedmiotu leasingu za kwotę 204.200 zł netto oraz do zawarcia z leasingobiorcą umowy pożyczki na kwotę 249.124 zł brutto (§ 2 ust. 4 i 5). Strony ustaliły, iż należność wynikająca ze sprzedaży przedmiotu leasingu w całej kwocie o której mowa w § 2 ust. 4 zostanie skompensowana z wierzytelnością przysługującą leasingobiorcy od leasingodawcy z tytułu zobowiązania do wypłaty kwoty pożyczki, o której mowa w § 2 ust. 5.

(dowód: umowa pożyczki numer (...) z 08 listopada 2011 r. k. 100 -102,

harmonogram rat k. 106 - 107,

Ogólne Warunki Umowy P. k. 103-105,

harmonogram spłat do umowy numer (...) z uwzględnieniem stawki WIBOR k. 102-103).

Środki pieniężne z tytułu udzielonej przez powoda pożyczki przeznaczone zostały na zakup ciągnika rolniczego J. (...) C. z wyposażeniem, nr rej. (...) za cenę 249.124 zł brutto.

(dowód: faktura VAT z 02 grudnia 2010 roku nr (...) – k. 108)

Na zabezpieczenie roszczeń wynikających z zawartej umowy, pozwany wystawił na zlecenie (...) S.A. weksel in blanco bez protestu. Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, powód miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie, na sumę odpowiadającą zadłużeniu pożyczkobiorcy z tytułu umowy pożyczki numer (...), łącznie z odsetkami i kosztami oraz weksel ten opatrzyć datą płatności według swego uznania, zawiadamiając o powyższym pozwanego, na siedem dni przed terminem płatności weksla.

(dowód: weksel k. 4,

deklaracja wekslowa z 03.11.2010 r. k. 5)

Na pisemny wniosek powoda z 27 marca 2012 r. uległ zmianie harmonogram spłaty pożyczki i obniżona została wysokość raty 14 do wysokości 30.731,44 zł brutto, raty 15 – 20 zmniejszona do części odsetkowej w kwocie 2.056,65 zł, raty 21 – 59 zwiększone do kwoty 6.217,57 zł, a rata 60 – do kwoty 6.217,60 zł.

(dowód: korespondencja w sprawie zmiany harmonogramu spłat pożyczki k. 109 – 115)

W związku z powstaniem zaległości w zapłacie 16 i 17 raty pożyczki wraz z opłatami dodatkowymi z tytułu przedstawienia oferty zmiany harmonogramu oraz z tytułu zmiany harmonogramu w łącznej kwocie 3.060,46 zł, pismem z 09 maja 2012 roku powód wezwał pozwanego do uregulowania zadłużenia w terminie 3 dni, pod rygorem rozwiązania umowy pożyczki ze skutkiem natychmiastowym. Wobec braku spłaty zadłużenia we wskazanym terminie, pismem z 17 lipca 2012 roku powód poinformował pozwanego o rozwiązaniu umowy pożyczki numer (...) ze skutkiem

natychmiastowym oraz wezwał go do uregulowania całej pozostałej do spłaty kwoty pożyczki wraz z zaległościami, w łącznej kwocie 262.256,77 zł, w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania.

(dowód: pismo powoda z 09.05.2012 r. wraz z dowodem nadania k. 116-121,

pismo powoda z 17.07.2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 122-129)

17 września 2008 roku powód (...) S.A. z siedzibą we W. jako leasingodawca zawarł z pozwanym S. K., jako leasingobiorcą, umowę leasingu numer (...). Przedmiotem umowy był wóz paszowy (...) o wartości ofertowej zakupu netto 88.000 zł (brutto 107.360 zł). Zgodnie z umową, raty leasingowe miały być spłacone przez pozwanego w 48 miesięcznych ratach. Wysokość czynszu inicjalnego ustalono na 8 %, opłaty manipulacyjnej na 1,00 %, wysokość opłaty leasingowej na 2,2083%, a wartość wykupu – na 6%.

(dowód: umowa leasingu numer (...) z 17 września 2008 r. k. 211-216)

Na poczet spłaty zobowiązań względem powoda po zawarciu umowy pożyczki numer (...) pozwany uiszczył ogółem kwotę 116.300 zł, przy czym na potwierdzeniach przelewu pozwany jako tytuł zapłaty wskazywał „spłata zadłużenia”, „zapłata faktur”, „zaległość”, w jednym przypadku precyzując, iż wpłata dotyczy „należności do umowy (...). Powód zaliczał dokonywane przez pozwanego wpłaty na poczet najdawniej wymagalnych należności z tytułu umowy pożyczki (...) oraz umowy leasingu (...). Na dzień wezwania pozwanego do wykupienia weksla do zapłaty z tytułu umowy pożyczki (...) pozostawały zaległości z tytułu wystawionych a nieuregulowanych faktur – 11.490,65 zł oraz przyszłe raty o łącznej wartości 249.595,69 zł zdyskontowane wg stopy dyskonta 4,9100 % do kwoty 230.748,47 zł.

(dowód: kopie dowodów wpłat k. 200-203,

wezwanie do wykupienia weksla z 27.12.2012 r. k. 6),

Z uwagi na niespłacenie przez pozwanego zadłużenia wynikającego z umowy pożyczki, powód wypełnił weksel in blanco na kwotę 245.612,52 zł i pismem z 27 grudnia 2012 roku wezwał S. K. do wykupu weksla 10 stycznia 2013 roku w siedzibie (...) S.A., znajdującej się we W., przy ul. (...). Kwota, na którą wypełniony został weksel obejmowała następujące należności: kwotę 11.490,65 zł tytułem niespłaconych rat pożyczki wymagalnych przed dniem rozwiązania umowy pożyczki, kwotę 230.748,47 zł tytułem pozostałych rat, które stały się wymagalne w związku z rozwiązaniem umowy pożyczki, kwotę 3.373,40 zł tytułem odsetek od nieterminowych płatności .

(dowód: weksel k. 4,

wezwanie do wykupienia weksla z 27.12.2012 r. k. 6,

nota odsetkowa z 27.12.2012 r. k. 7-8).

Zgodnie z § 11 ust. 1 Ogólnych Warunków Umów P. obowiązujących w (...) S.A. z siedzibą we W., w przypadku niezapłacenia którejkolwiek raty w ustalonym terminie lub zapłacenia jej w niepełnej wysokości, pożyczkodawca ma prawo w następnym dniu przenieść niezapłaconą kwotę na rachunek zadłużenia przeterminowanego, a od niezapłaconych rat pobierać odsetki karne w wysokości podwójnych odsetek ustawowych. W przypadku niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków umowy, w szczególności jeżeli dopuści się opóźnienia w stosunku do którejkolwiek raty, pożyczkodawca ma prawo do postawienia pożyczki w całości lub w części w stan natychmiastowej, w terminie określonym w pisemnym wezwaniu (§ 11 ust. 2 Ogólnych Warunków Umów P.).

(dowód: Ogólne Warunki Umowy P. k. 103-105)

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w całości zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 245.612,52 zł wraz z odsetkami od 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania. Dochodzona pozwem należność wynikała z weksla gwarancyjnego wystawionego przez pozwanego S. K., jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z wiążącej strony umowy pożyczki numer (...). W związku z powstaniem zaległości z tytułu tejże umowy, powód wypełnił weksel in blanco na kwotę odpowiadającą zadłużeniu pożyczkobiorcy oraz wezwał pozwanego do wykupu weksla, czego w określonym terminie pozwany nie uczynił.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 28 września 2012 roku, Sąd Okręgowy we Wrocławiu nakazał pozwanemu zapłacić powodowi kwotę dochodzoną pozwem wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

W związku z wniesionymi przez pozwanego zarzutami od powyższego nakazu zapłaty, w których pozwany odwołał się do łączącej strony umowy pożyczki numer (...), istniejący między stronami spór, z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym w postępowaniu nakazowym, po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącej strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel gwarancyjny. Wystawienie weksla gwarancyjnego ma bowiem na celu zabezpieczenie zobowiązania ze stosunku cywilnoprawnego i polega na tym, że dłużnik stosunku „podstawowego” podpisuje blankiet wekslowy, wręcza go wierzycielowi, upoważniając go do wypełnienia stosownie do wyników obrachunku „podstawowego” stosunku prawnego. Przez te czynności przydana zostaje wierzytelności dodatkowa podstawa w postaci zobowiązania wekslowego. Umożliwia to wierzycielom dochodzenie roszczeń nie tylko w drodze zwykłego procesu, lecz także w postępowaniu odrębnym nakazowym (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 07 stycznia 1967 r., sygn. akt III CZP 19/66, OSNCP 1968/5, poz. 79, uchwała Połączonych I.: Cywilnej oraz Pracy i (...) z 24 kwietnia 1972 r., sygn. akt III PZP 17/70, OSNCP 1973/5, poz. 72).

W treści wniesionych od nakazu zapłaty zarzutów pozwany w pierwszej kolejności zakwestionował istnienie zobowiązania z tytułu umowy pożyczki, albowiem w jego ocenie umowa ta nie została wykonana. Zarzuty te są oczywiście bezzasadne. Umowa pożyczki jest wprawdzie umową zobowiązującą – rozporządzającą, konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, lecz nie jest umową realną. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się do przeniesienia na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W doktrynie obowiązują dwa rozbieżne poglądy na temat przedmiotu umowy pożyczki pieniężnej, sprowadzające się de facto do zdefiniowania pojęcia „pieniądz”. Sąd w składzie orzekającym skłania się do poglądu postulującego szersze rozumienie terminu własność w odniesieniu do pieniądza, a to w związku z powszechnym stosowaniem w obrocie niematerialnych instrumentów płatniczych, np. kart płatniczych czy instrumentów elektronicznych. Abstrahując w tym miejscu od kontrowersji co do przedmiotu umowy pożyczki, należy skupić się na innej kwestii jaką jest wykonanie umowy pożyczki. Otóż przeniesienie posiadania może wypełniać zarówno dyspozycję czynności faktycznej jak i prawnej, nie zawsze obu równocześnie. Samo przeniesienie posiadania w rozumieniu przepisu art. 348 k.c. w odniesieniu do rzeczy następuje oczywiście przez wydanie rzeczy, ale już z wydaniem dokumentów jak również wydanie środków, które dając faktyczną władzę nad rzeczą, jest jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy. Skoro celem umowy pożyczki jest stworzenie pożyczkodawcy prawnej możliwości korzystania z przedmiotu umowy pożyczki tak, jak może to czynić właściciel, należy przyjąć, iż do wykonania umowy pożyczki wystarcza, aby biorący pożyczkę uzyskał możliwość nabycia własności przedmiotu umowy pożyczki, a zatem możliwość swobodnego dysponowania tym przedmiotem. Na gruncie niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż pozwany uzyskał możliwość dysponowania przedmiotem umowy pożyczki, którą przeznaczył na zakup od powoda ciągnika rolniczego, za ustaloną przez strony cenę sprzedaży. Tym samym możliwe było dokonanie wzajemnego potrącenia wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki z ceną sprzedaży, kwestionowanego przez powoda. Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości

wierzytelności niższej. W niniejszej sprawie obie wierzytelności – z tytułu umowy pożyczki i z tytułu umowy sprzedaży przedmiotu leasingu nadawały się do potrącenia, albowiem nie jest kwestionowana w doktrynie i orzecznictwie możliwość potrącenia wierzytelności przyszłej. Skoro tak pozwany nie może powoływać się na wypowiedzenie umowy pożyczki albowiem było ono bezskuteczne skoro powód wykonał umowę.

W tym miejscu zauważyć należy, iż pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty zgłosił jedynie zarzut wygaśnięcia stosunku podstawowego w następstwie odstąpienia od umowy pożyczki przez pozwanego. Pozostałe zarzuty sformułował dopiero w dalszych pismach procesowych. Należy w tym miejscu stwierdzić, iż zarzuty te były spóźnione w świetle przepisu art. 493 § 1 k.p.c., zgodnie z którym pozwany w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty powinien (...) przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy ale że występują w sprawie inne wyjątkowe okoliczności. Z treści pisma zawierającego zarzuty wynika, iż jedyną okolicznością faktyczną na jaką powoływał się pozwany był fakt niewykonania umowy, potwierdzony wedle pozwanego jego oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy, z której to okoliczności pozwany wywodził twierdzenie o wygaśnięciu stosunku podstawowego jeszcze przed wypełnieniem weksla. Twierdzenia te ze wskazanych wyżej przyczyn ostać się nie mogły, wobec jednoznacznego ustalenia przez sąd, że umowa pożyczki została wykonana, co pozwany akceptował spłacając początkowo raty umowy pożyczki. Pozwany nie tylko spłacał umowę pożyczki ale też zwracał się do powoda o zmianę harmonogramu spłat, a tym samym należy przyjąć, iż stanowisko, iż umowa pożyczki nie została wykonana przez powoda zostało wypracowane wyłącznie na potrzeby niniejszego procesu.

Nawet gdyby jednak przyjąć, iż zaskarżenie nakazu zapłaty w całości i zgłoszenie zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym niejako otworzyło pozwanemu drogę do zgłaszania dalszych zarzutów, związanych już bezpośrednio z wysokością dochodzonego roszczenia, stwierdzić należy, iż pozwany nie udowodnił swoich twierdzeń.

Oprócz zarzutu, iż przedmiotowy weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym pozwany podnosił, iż zobowiązanie z tytułu umowy pożyczki zostało częściowo spłacone, dołączając dowody wpłat uiszczonych na rachunek powoda.

Niezasadny jest zarzut pozwanego dotyczący wypełnienia przedmiotowego weksla przez powoda niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej. Należy podkreślić, że stosownie do art. 10 ustawy z 28 kwietnia 1936 roku prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r., nr 376, poz. 282 ze zm.) jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosował się do tego porozumienia, chyba że nabył on weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Z treści cytowanego przepisu wynika zatem, że zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem może być skuteczny wobec osoby, która otrzymała weksel bezpośrednio od wystawcy i uzupełniła go albo nabyła weksel in blanco niewypełniony. Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z 24 lutego 1928 r., sygn. akt I C 2161/27, Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego 1928, poz. 40). Jednocześnie podkreślić trzeba, że skutecznie podniesiony zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie powoduje nieważności weksla, jak też nie uchyla w każdym przypadku w całości zobowiązania wekslowego wystawcy, lecz je jedynie ogranicza bądź modyfikuje. Dłużnik będzie odpowiadał ale wyłącznie w takich granicach, jakie odpowiadają jego woli, wyrażonej w porozumieniu wekslowym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2006 r., sygn. akt V CSK 70/06, OSN 2007, nr 4, poz. 59).

Z treści przedstawionych dotychczas wywodów jednoznacznie wynika, iż formułując zarzut dotyczący wpisania nieprawidłowej sumy na wekslu, na pozwanym spoczywał ciężar wykazania, że rzeczywista wysokość ciężącego na nim zobowiązania była niższa, aniżeli suma wpisana na wekslu. W realiach przedmiotowej sprawy okoliczności tej pozwany zdaniem Sądu nie wykazał. Załączone do pisma z 10 lutego 2014 r. dowody wpłat w znacznej mierze dotyczą wpłat dokonywanych na poczet umowy leasingu nr (...). Umowa ta pierwotnie łączyła strony, dotyczyła również ciągnika

rolniczego J. (...) C., która to umowa z inicjatywy została rozwiązana przed upływem terminu a w celu zakupu tegoż właśnie ciągnika pozwany zaciągnął u powoda pożyczkę nr (...), której zabezpieczeniem był dołączony do pozwu weksel. Przede wszystkim należy podkreślić, iż w świetle przedłożonych do akt sprawy dokumentów niezrozumiałe są twierdzenia pozwanego, iż cena ciągnika została zawyżona. Wartość ciągnika w dacie zawarcia umowy pożyczki potwierdza opinia rzeczoznawcy majątkowego, sporządzona zresztą na zlecenie pozwanego, z której wynika iż stan techniczny ciągnika była bardzo dobry a jego wartość nieznacznie nawet wyższa niż wskazana w umowie pożyczki. Ustalenie ceny sprzedaży na poziomie wartości rynkowej ciągnika było zgodne z porozumieniem stron zawartym w związku z rozwiązaniem umowy leasingu nr (...) i zawarciem umowy pożyczki nr (...). Strony zgodnie ustaliły, iż „cena sprzedaży będzie stanowiła równowartość kapitału pozostającego do spłaty na dzień rozwiązania umowy (...) jednakże nie może być niższa niż wartość rynkowa przedmiotu leasingu”. Zatem bez znaczenia dla wysokości zobowiązania pozwanego jest wysokość uiszczonych przez czas trwania umowy leasingowej opłat czynszowych, które stanowiły przecież – poza spłatą kapitału - wynagrodzenie z tytułu korzystania z przedmiotu leasingu. Pozwany nie podjął nawet próby wykazania, w jakiej części raty uiszczane przez niego na poczet umowy leasingu nr (...) pokrywały kapitał a w jakiej stanowiły czynsz leasingowy. Pomijając już okoliczność, iż wycena szacująca wartość przedmiotu leasingu została sporządzona na zlecenie pozwanego, dość zaakcentować że pozwany w niniejszym procesie zaniechał jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej w kierunku wykazania, że w istocie wartość przedmiotu leasingu była niższa niż wynika to z umowy stron. Wbrew twierdzeniom pozwanego ani z umowy pożyczki ani z dokumentu porozumienia dotyczącego zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej nie wynika, aby część środków miała zostać przelana na jego konto.

Również niezrozumiałe są twierdzenia pozwanego, iż stron nie łączyła inna umowa leasingu, skoro z dokumentu złożonego przez powoda (k.211-213) wynika jednoznacznie, iż strony zawarły umowę leasingu wozu paszowego (...) w dniu 17 września 2008 r., nr (...). Dokument ten jest czytelny w stopniu wystarczającym do stwierdzenia faktu, iż taka umowa strony łączyła w okresie, kiedy pozwany dokonywał wpłat na rachunek powoda. Ponieważ pozwany nie wskazywał (poza jednym przypadkiem) na poczet których należności wpłacał środki pieniężne, powód miał prawo zaliczać te wpłaty na poczet najdawniej wymagalnych należności zarówno z tytułu umowy pożyczki nr (...) jak i z tytułu umowy leasingu nr (...).

Powód natomiast, przedkładając dokumenty w postaci: umowy pożyczki numer (...) wraz z Ogólnymi Warunkami Umów P., harmonogramu spłaty rat pożyczki oraz faktur i not odsetkowych, w sposób nie budzący wątpliwości udowodnił wysokość dochodzonego pozwanym roszczenia.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż na sumę wekslową, dochodzoną w niniejszym postępowaniu, składały się następujące należności: kwota 11.490,65 zł tytułem zaległości wynikających z wystawionych faktur, kwota 230.748,47 zł tytułem pozostałych rat pożyczki, które stały się wymagalne w związku z rozwiązaniem umowy ze skutkiem natychmiastowym oraz kwota 3.373,40 zł tytułem odsetek od nieterminowych płatności, wyliczonych na dzień 21.12.2012 r.

W świetle poczynionych dotychczas ustaleń wedle Sądu należało uznać, iż na gruncie rozpoznawanej sprawy pozwany nie wykazał, by przedmiotowy weksel wypełniony został przez powodową spółkę w sposób niezgodny z porozumieniem wekslowym.

Powód wykazał w sposób dostateczny, iż umowa pożyczki numer (...) została skutecznie rozwiązana przez powoda na skutek zaległości w spłacie rat pożyczki.

Jak już wspomniano powyżej, wobec powstania po stronie pożyczkobiorcy zaległości w spłacie rat udzielonej pożyczki, powód, w piśmie z 07 lipca 2012 roku oświadczył pozwanemu, iż rozwiązuje sporną umowę ze skutkiem natychmiastowym oraz wezwał go do uregulowania całej pozostałej do spłaty kwoty pożyczki wraz z zaległościami, w łącznej kwocie 262.253,77 zł. Uprawnienie do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym powód wywodził z treści § 11 Ogólnych Warunków Umów P., które stanowiły integralną część wiążącej strony umowy. Skoro

zaktualizowało się uprawnienie powoda do rozwiązania umowy pożyczki numer (...) i powód złożył w tym przedmiocie stosowne oświadczenie, umowa została rozwiązana i postawiona w stan natychmiastowej wykonalności.

Reasumując całokształt poczynionych rozważań należało stwierdzić, iż zgłoszone w pozwie roszczenie było zasadne i w całości zasługiwało na uwzględnienie, a zatem nakaz zapłaty wydany postępowaniu nakazowym, po myśli przepisu 496 k.p.c. należało utrzymać w całości w mocy.